

SXEDIO.K19

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1964: Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΕΙ ΣΕ ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΟΤΙ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΧΕΙΡΙΖΟΤΑΝ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ 1964 ΩΣ ΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΗΘΕΛΕ ΝΑ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΑΥΤΗΝ. (Το πέμπτο άρθρο του στρατηγού που δημοσιεύθηκε αργότερα στις 19.6.1965)

Σε ένα από τα άρθρα στην εφημερίδα "Εθνικός Κήρυξ" των Αθηνών, (50) ο Στρατηγός Γεώργιος Καραγιάννης, πρώτος αρχηγός της Εθνικής Φρουράς, αναφέρθηκε ιδιαίτερα στον πολιτικό χειρισμό του Κυπριακού και πως διεσαλεύθη η ενότητα ενεργειών Αθηνών- Λευκωσίας (Φιλελεύθερος 19.6.1965).

"Ότε ο Πρόεδρος Μακάριος ήρχιζεν εφαρμόζων το πρόγραμμα του διά του οποίου θα ωδηγείτο η Κύπρος εις τας αγκάλας της μητρός Ελλάδας κατά τα τέλη Νοεμβρίου του 1963, εν Ελλάδι υπήρχε πολιτική αστάθεια, διότι η εκ των εκλογών του Νοεμβρίου του 1963 παρελθούσα Κυβέρνησις κ. Παπανδρέου, μη διαθέτουσα πλειοψηφίαν εν τη Βουλή ανετράπη, την δε 29ην Δεκεμβρίου ανέλαβεν η υπό τον κ. Γ. Παρασκευόπουλον υπηρεσιακή Κυβέρνησις προς διεξαγωγήν νέων εκλογών.

Μέχρι της 17ης Φεβρουαρίου ότε ανέλαβεν η ισχυρά υπό τον κ. Παπανδρέου Κυβέρνησις, η αναδειχθείσα υπό των εκλογών, ο Πρόεδρος Μακάριος διεχειρίζετο το Κυπριακόν μόνος, με σύνεσιν, αποφασιστικότητα και πλήρη ελευθερίαν ενεργείας, το οποίον παρά τας κρίσιμους φάσεις διά των οποίων διήλθε, το οδήγησεν εις το Συμβούλιο Ασφαλείας της 4ης Μαρτίου του 1964, κατά το οποίον ανεγνωρίσθη η Κυβέρνησις του ως νομίμως εκπροσωπούσα την Κυπριακήν Δημοκρατίαν.

Μετά την ανάληψιν της εξουσίας υπό της υπό του κ. Γ. Παπανδρέου Κυβερνήσεως του Κέντρου, το εθνικόν θέμα της Κύπρου ήρχισε περιπλεκόμενον, διότι εν τη διαχειρίσει του ήρξαντο να διεκδικώσι προβάδισμα

δύο υπεύθυνοι κυβερνήσεις:

A). Η κυβέρνηση του Προέδρου Μακαρίου, τύποις και ουσία εκπροσωπούσα τον αγωνιζόμενον Κυπριακόν λαόν.

B). Η Κυβέρνησις, του κ. Παπανδρέου, εκπροσωπούσα την ιδέαν της Ελλάδος και το αίτημα των Πανελλήνων περί ενώσεως της ελληνικωτάτης Κύπρου με την μητέρα πατρίδα.

Μεταξύ των δύο τούτων υπευθύνων Κυβερνήσεων, παρενεβλήθη και τρίτος παράγων, ο στρατηγός κ. Γρίβας- Διγενής με τον περιορισμένον ρόλον του στρατιωτικού ηγέτου της Κύπρου, αλλά δύο Κυβερνήσεις εις τον πολιτικόν των ρόλον.

Ούτω εδημιουργήθη πλήρης σύγχυσις εν τη υπευθυνότητι της πολιτικής διαχειρίσεως του Κυπριακού αγώνος.

Διά τον συντονισμόν των ενεργειών των δύο Κυβερνήσεων (Ελλάδος-Κύπρου), ο Πρόεδρος Μακάριος επεσκέφθη τας Αθήνας τον Απρίλιον, τον Αύγουστον και τον Σεπτέμβριον του 1964 ως και τον Μάϊον του 1965. Ωσαύτως κατ' αραιά χρονικά διαστήματα επεσκέπτοντο τας Αθήνας διάφοροι Υπουργοί και ιδία ο Υπουργός των Εξωτερικών κ. Κυπριανού και προέβαινον εις ανασκόπησιν επί των εξελίξεων του Κυπριακού, μετά των αρμοδίων Υπουργών της ελληνικής Κυβερνήσεως. Διά του τρόπου τούτου εξησφαλίζετο μία αραιά και άτονος επαφή μεταξύ των Κυβερνήσεων Ελλάδος-Κύπρου, συνετονίζοντο αι ενέργειαι επί των κεντρικών γραμμών, αλλά τα εκάστοτε αναφυόμενα λεπτομερειακά ζητήματα ανεμετωπίζοντο παρ εκάστης τούτων κεχωρισμένως κατά την ιδίαν της κρίσιν, άνευ ουδεμιάς συνεννοήσεως μετά της άλλης.

Εκ του γεγονότος τούτου, εκτός των συμφωνιών αίτινες προέκυψαν μεταξύ των Κυβερνήσεων Ελλάδας-Κύπρου επί λεπτομερειακών ζητημάτων, συν τω χρόνω ήρχισε να δημιουργείται μεταξύ των μια ψυχολογική αντίθεσις και μια καχυποψία, συνεπεία των οποίων ανεφύησαν αντιγνωμιαί και επί βασικών ζητημάτων του Κυπριακού αγώνος με αποτέλεσμα να καταστώσι

τελικώς εκ διαμέτρου αντίθετοι, αι ακολουθούμεναι υπ' αυτών οδοί.

Εάν εδημιουργείτο εν συντονιστικών συμβούλιον, διά της συμμετοχής εκπροσώπων της Ελληνικής και κυπριακής Κυβερνήσεως υπέρ εγκαθιστάμενον παρά τω Προέδρω Μακαρίω να είχεν ως καθήκον την επεξεργασίαν απάντων των αναφυσόμενων επί του κυπριακού ζητημάτων, μικρών και μεγάλων, θέτον τας εισηγήσεις του υπό την κρίσιν των δύο κυβερνήσεων και αι διαφωνίαι θα περιωρίζοντο και αι αυθαιρεσίαι θα απεφεύγοντο και η ειλικρινής συνεργασία μεταξύ τούτων θα εξησφαλίζετο.

Οι εις Αθήνας και Λευκωσίαν πρεσβευταί, όργανα των δύο κυβερνήσεων δεν ήτο δυνατόν να καλύψουν το μεταξύ τούτων δημιουργηθέν κενόν, εφ' όσον έκαστος τούτων έδρα βάσει οδηγιών της Κυβερνήσεως του.

Συγκεκριμένως ο εις Λευκωσίαν πρεσβευτής κ. Δεληβάνης, ένας εξαίρετος Έλλην και λαμπρώς διπλωμάτης, λόγω παντελούς ελλείψεως οδηγιών εκ μέρους της Κυβερνήσεως των Αθηνών, κατήντησεν εν τυπικόν υπηρεσιακόν όργανον, τελούν υπό μετάθεσιν κατά το κρισιμώτερον εξάμηνον του κυπριακού αγώνος.

Η Κυβέρνησις των Αθηνών φρονούσα ότι έπρεπε να έχη απόλυτον προβάδισμα εν τη διαχειρίσει του Κυπριακού, ετήρει έναντι της Κυπριακής Κυβερνήσεως στάσιν Ιεραχικώς προΐσταμένου, μετά τον από κοινού καθορισμόν ως πολιτικού σκοπού του κυπριακού αγώνος την "Ανακήρυξιν της Κύπρου μέσω του ΟΗΕ εις ανεξάρτητον και αδέσμευτον Δημοκρατίαν, εμπεριέχουσαν και το δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως".

Εχειρίζετο την Κύπρον ως μίαν Ελληνικήν επαρχίαν και την Κυβέρνησιν της ως μίαν Νομαρχίαν της Ελληνικής Επικρατείας, εις πολλάς δε περιπτώσεις έλαβεν αποφάσεις επί εσωτερικών κυπριακών ζητημάτων, άνευ της γνώμης ταύτης και τας έθεσεν εις εφαρμογήν άνευ προειδοποιήσεως της.

Ο Πρόεδρος Μακάριος, εν τη επιθυμία του όπως ίδη πραγματοποιούμενους τους πόθους των Πανελλήνων

διά της Ενώσεως της Κύπρου μετά της μητρός Ελλάδος και προς τον σκοπόν όπως αποφευχθή πάσα ανοικτή αντίθεσις του προς την Ελληνικὴν Κυβέρνησιν, ηνέχθη την κατάστασιν ταύτην, αλλά προειδοποίησεν αυτήν ὅτι δεν ηδύνατο να λαμβάνη αποφάσεις εν αγνοία του και της επέστησε την προσοχὴν ἐπὶ του πρωταρχικοῦ του ρόλου εἰς την διαχείρησιν του Κυπριακοῦ αγώνος, διότι οὗτος εξεπροσώπει τον αγωνιζόμενον κυπριακὸν λαόν, αναγνωριζόμενος ως ηγέτης του ὑπὸ του ΟΗΕ και διότι ο αγών οὗτος ἐξιλίσσετο βάσει του ὑπ' αὐτοῦ καταστρωθέντος σχεδίου.

Αἱ βασικαὶ διαφοραὶ αντιλήψεων μεταξύ των Κυβερνήσεων Ελλάδος και Κύπρου ἦσαν αἱ ακόλουθοι:

Ο Πρόεδρος Μακάριος ὑπεστήριζεν ὅτι μόνον διὰ του ΟΗΕ ἦτο δυνατὸν να ἐπιτευχθῆ ἡ ἔνωσις της Κύπρου μετά της Ελλάδος εφαρμοζομένης της αρχῆς της αυτοδιαθέσεως. Ἀπέκρουε συζητήσεις διὰ συμπεφωνημένην λύσιν ἐντὸς του ΝΑΤΟ ἢ μεταξύ Ελλάδος- Τουρκίας ἀνευ της συμμετοχῆς του εἰς αὐτάς, διότι ἐφοβείτο παραχώρησιν κυπριακῶν ἐδαφῶν εἰς την Τουρκίαν.

Προς ἐξασφάλισιν της απαιτουμένης πλειοψηφίας των δύο τρίτων ἐν τῇ Γενικῇ Συνελεύσει του ΟΗΕ ἐκαλλιέργησε την στενὴν συνεργασίαν των ουδετεροφίλων κρατῶν και ἐπέτυχε την συμπαράστασιν των κομμουνιστικῶν χωρῶν, ἐκμεταλλευόμενος την ἀντίθεσιν του προς το ΝΑΤΟ και προσπαθῶν να τηρή τας προς τους ἀνατολικούς, σχέσεις του, εἰς ἐπίπεδον καθαρῶς θεωρητικόν.

Διὰ την ἐξασφάλισιν της ἀπολύτου κυριαρχίας της κυβερνήσεως του εἰς ἅπασαν την Κύπρον ἐπέτυχε την δημιουργίαν της ἀπαραιτήτου στρατιωτικῆς δυνάμεως. Προς ἀπόκτησιν ὅμως πλήρους ἰκανότητος ἀντιμετώπισεως των Τουρκικῶν ἀπειλῶν περί ἀποβάσεως εἰς Κύπρον ἐζήτησεν ὁ Μακαριώτατος την οικονομικὴν ἐνίσχυσιν της Ελληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ την προμήθειαν τορπιλλακάτων ἀρμάτων μάχης και ἀντιαεροπορικῶν ὄπλων, ἀλλὰ δεν του παρεσχέθη.

Ἐκ του λόγου τούτου αἰσθανόμενος ὁ Πρόεδρος Μακάριος εαυτὸν ἀνίσχυρον να ἀσκήσῃ με ἀπόλυτον

ελευθερίαν και άνευ κινδύνων την πολιτικήν του επί του κυπριακού κατείχετο από την έμμονον σκέψιν:

Α) Οτι η Ελληνική Κυβέρνησις δεν επεθύμει να τον καταστήση ικανόν να ελέγχη σταθερώς την Κύπρον και αυτοδυνάμενον προς απόκρουσιν πάσης τουρκικής απειλής.

Β) Οτι η Ελληνική Κυβέρνησις επεθύμει την Κυπριακήν Κυβέρνησιν αρκετά ασθενή, ίνα αισθάνεται την ανάγκην της προστασίας της Ελλάδος, τηρουμένη ούτω σταθερώς κοντά της ως μικρός και αδύναμος υποτελής.

Γ) Οτι είχε ανάγκην ισχυρού προστάτου, εκτός της Ελλάδος, αφού ούτε η Ελλάς εκρίνετο ικανή να προστατεύση πλήρως την Κύπρον, οι δε δυτικοί σύμμαχοι ετήρουν απέναντι της στάσιν δυσμενή.

Αι σκέψεις αύται καταστάσαι έμμεσοι και ενισχυόμενοι υπό ωρισμένας ενεργείας της Ελληνικής Κυβερνήσεως αίτινες ήρμηνεύοντο ως πρόθεσις ταύτης να ασκή βασανιστικόν έλεγchon επί της Κυπριακής τοιαύτης με ικανότητα επιβολής των απόψεων της, έστω και δυναμικώς, ωδήγησαν εις την δημιουργίαν ατμοσφαιρας άκρως ηλεκτρισμενης μεταξύ των δύο Κυβερνήσεων Ελλάδος- Κύπρου της χαλαρώσεως των μεταξύ τούτων ηθικών δεσμών και του κλονισμού της μεταξύ των εμπιστοσύνης.

Αποτέλεσμα της εκρηκτικής ταύτης καταστάσεως, διά την δημιουργίαν της οποίας ευθύνεται πρωτίστως η ελληνική Κυβέρνησις, ήτο να αποτύχη η προσπάθεια ενώσεως της Κύπρου μετά της Ελλάδος κατ' Αύγουστον του 1964 διά των συζητήσεων Ατσεσον- να καταφύγη η Κύπρος προς την Ρωσίαν, ζητούσα άμεσον βοήθειαν κατά την διάρκειαν των τουρκικών βομβαρδισμών διά της πολεμικής αεροπορίας της νήσου κατ' Αύγουστον του 1964- να δηλώση ρητώς η Κυπριακή Κυβέρνησις ότι επ' ουδενί λόγω δέχεται έστω και την ένωσιν της Κύπρου μετά της Ελλάδος, διά της παροχής εδαφικών αναλλαγματών εις την Τουρκίαν.

Ούτω το Κυπριακόν περιήχθη εις αδιέξοδον και

ουδεμία είναι δυνατή πρόβλεψις διά την λύσιν τούτου, παρά το γεγονός ότι και η Κυπριακή και η Ελληνική Κυβέρνησις, επιδιώκουν τον αυτόν σκοπόν, από υψηλά αισθήματα πατριωτισμού.

Δυστυχώς η στροφή της Ρωσίας προς την Τουρκίαν και η υιοθέτησις υπό ταύτης αντιθέτου προς τας αρχάς του ΟΗΕ λύσεως του Κυπριακού ή διαφοροποιήσις ουδετεροφίλων τιμών κρατών εκ της στροφής της ρωσικής πολιτικής και η ασυμφωνία μεταξύ των δημοκρατικών χωρών της δύσεως προδικάζουν ότι το κυπριακόν δεν δύναται να λυθή διά του ΟΗΕ, διότι ουδεμία προοπτική υπάρχει να ψηφίσουν υπέρ της αυτοδιαθέσεως της Κύπρου τα δύο τρίτα των μελών του.

Κατά συνέπειαν μοναδική λύσις του κυπριακού απομένει η συμπεφωνημένη λύσις και είναι βαρύ σφάλμα της Ελληνικής Κυβερνήσεως διότι δεν εδέχθη εγκαίρως τας προταθείσας μέσω του Προέδρου Τζόνσον συζητήσεις μεταξύ Παπανδρέου- Ινονού και την εν συνεχεία συνέχισιν των διαπραγματεύσεων μεταξύ Ελλάδος-Τουρκίας τη συμμετοχή του Μακαριωτάτου κατόπιν ειλικρινούς και πλήρους προς αυτόν συμφωνίας της Ελληνικής Κυβερνήσεως.

Νυν η Ελληνική Κυβέρνησις επείσθη ότι μόνον δι' ελληνοτουρκικού διαλόγου δύναται να λύση το Κυπριακόν, έστω και καθυστερημένον. Δεν κατώρθωσεν όμως να αποσπάση την εμπιστοσύνην του Προέδρου Μακαρίου, ο οποίος έχει πολλές αμφιβολίες διά την ειλικρίνειαν της.

Ο Στρατηγός Γρίβας- Διγενής κινούμενος μεταξύ Ελληνικής και Κυπριακής Κυβερνήσεως διευρύνει το μεταξύ τούτων χάος και το καθιστά αγεφύρωτον διότι υποβλέπων ταύτας, οραματίζεται την φθοράν αμφοτέρων και την τελικήν του επικράτησιν ως εθνικού ηγέτου.

Πώς όμως είναι δυνατόν υπό τας συνθήκας αυτάς, μία ισχυρά και ομονοούσα Ελλάς να καθήση εις την τράπεζαν των διαπραγματεύσεων ίνα διεκδικήση το εξώφλαμον και πανθομολογούμενον δίκαιον της:

Η κλεις του κυπριακού προς την οποίαν

πρωτίστως πρέπει να στραφώσιν οι αρμόδιοι παράγοντες είναι Εθνική ενότητα, ειλικρινής και αδελφική συνεργασία, πειθαρχία και υποταγή πάντων εις τον σκοπόν Ελευθερία.